

**Een archeologisch bureau-onderzoek en
karterend inventariserend veldonderzoek
door middel van boringen aan de
Kerkstraat 1-3 te Kedichem, gemeente
Leerdam (ZH)**

M. Verboom-Jansen

ARC-Rapporten 2012-100

Geldermalsen
2012
ISSN 1574-6887

Colofon

Een archeologisch bureau-onderzoek en karterend inventariserend veldonderzoek door middel van boringen aan de Kerkstraat 1-3 te Kedichem, gemeente Leerdam (ZH)

ARC-Rapporten 2012-100
ARC-Projectcode 2012/222

Tekst

M. Verboom-Jansen

Afbeeldingen

M. Verboom-Jansen

Redactie

A.J. Wullink

Beheer en plaats van documentatie

Archaeological Research & Consultancy

Versie 1.1, 2 augustus 2012

Uitgegeven door

ARC bv

Postbus 41018

9701 CA Groningen

ISSN 1574-6887

Geldermalsen, 2012

Een recente lijst van de ARC-Rapporten is te vinden op www.arcbv.nl

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding tot het onderzoek	4
1.2	Ligging en beschrijving van het onderzoeksgebied	4
1.3	Overzicht van de geplande werkzaamheden	4
1.4	Doel van het onderzoek	4
1.5	Werkwijze	5
2	Resultaten bureau-onderzoek	7
2.1	Bekende aardwetenschappelijke waarden	7
2.2	Bekende archeologische waarden	7
2.3	Historische situatie en bouwhistorische waarden	8
2.4	Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel	8
3	Resultaten inventariserend veldonderzoek	9
4	Conclusies en aanbevelingen	10
5	Samenvatting	11
	Bijlagen	23

Projectgegevens

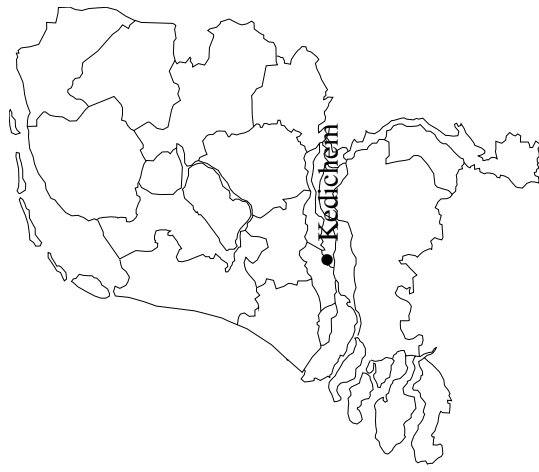
Projectnaam	Kedichem, Kerkstraat 1-3
Projectcode	2012/222
Type onderzoek	Bureau-onderzoek en karterend booronderzoek
CIS-code	52.774
Projectleider	M. Verboom-Jansen MSc
Contact	0345-620107, m.verboom@arcbv.nl
Opdrachtgever	Bouwkundig Tekemburo D. van Ballegooij, dhr. D. van Ballegooij
Contact	0418-592138, tekenburo.ballegooij@kpnmail.nl
Bevoegde overheid	Gemeente Leerdam, mw. M. Arents
Contact	0345-636218, martine.arents@leerdam.nl
Toetsing	Terra-Archeologie, mw. C. Cohen Stuart
Contact	0345-518309, channacohenstuart@online.nl

Locatiegegevens

Toponiem	Kerkstraat 1-3
Plaats	Kedichem
Gemeente	Leerdam
Provincie	Zuid-Holland
Kaartblad	38H
Centrum-coördinaten	131.949/430.175
Oppervlakte	ca. 1900 m ²

Beschrijving onderzoekslocatie

Aardwetenschappelijke waarden	Formatie van Echteld; Stroomgordel van de Linge; rivieroeverwal (3K25); kalkhoudende poldervaaggronden, gevormd in zware zavel en lichte klei (Rn95A-VI).
Archeologische waarden	Geen waarden op locatie, binnen 500 m bewoningsspoor van onbekende ouderdom.
Historische waarden	Binnen historische kern en bebouwingslint, in 1832 boomgaard, in 1900 grotendeels erf.
Verwachting	Zeer hoge trefkans op archeologische resten en/of sporen uit de Middeleeuwen – Nieuwe Tijd door ligging in historische kern.
Resultaten	Bodem vergraven, geen resten ouder dan Nieuwe Tijd, vrij geven.

Abbeelding 1. Topografische kaart van de onderzoekslocatie (blauw omlind) en omgeving, voorzien van RD-coördinaten. Bron: Topografische Dienst Nederland.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding tot het onderzoek

In opdracht van Bouwkundig Tekenburo D. van Ballegooij heeft Archaeological Research & Consultancy (ARC bv) een karterend inventariserend veldonderzoek door middel van boringen uitgevoerd aan de Kerkstraat 1–3 te Kedichem.

Het onderzoek vindt plaats in het kader van een bestemmingsplanprocedure. Conform de Wet op de archeologische monumentenzorg¹ dient het plangebied eerst te worden onderzocht op de aanwezigheid van archeologische waarden.

Het veldonderzoek is uitgevoerd op 24 juli 2012 door M. Verboom-Jansen MSc. Voorafgaand hieraan is een bureau-onderzoek uitgevoerd door M. Verboom-Jansen MSc. Het archeologisch onderzoek is uitgevoerd conform de eisen die gesteld worden in de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA versie 3.2)² en de eisen van de provincie Zuid-Holland.

1.2 Ligging en beschrijving van het onderzoeksgebied

De onderzoekslocatie ligt de bebouwde kom van Kedichem, aan de Kerkstraat 1–3 (afb. 1 en 2). Aan de zuid- en oostkant wordt de locatie begrensd door de Lingedijk. De onderzoekslocatie beslaat ca. 1900 m². Er zijn twee loodsen aanwezig, waarvan de funderingsdiepte niet bekend is. De zuidelijke loods is verhard met betontegels. Een deel van het erf is verhard, de rest van de locatie is in gebruik als (verwilderde) tuin. De maaiveldhoogte varieert van ca. 1,7 tot 2,2 m +NAP (afb. 3).

1.3 Overzicht van de geplande werkzaamheden

De loods in het zuiden van de locatie zal worden gesloopt (afb. 2). Daarna zal in het zuiden van de locatie een nieuwe woning worden gerealiseerd (afb. 4). Voor de fundering van de nieuwbouw wordt de bodem maximaal 1 m –mv ontgraven (persoonlijke communicatie dhr. D. van Ballegooij, Bouwkundig Tekenburo D. van Ballegooij).

1.4 Doel van het onderzoek

Bureau-onderzoek

Doel van het bureau-onderzoek is het verkrijgen van inzicht in bekende en te verwachten archeologische waarden in en om het plangebied. Op basis van de verkregen informatie wordt een archeologisch verwachtingsmodel voor de onderzoeks-

¹In werking getreden op 1 september 2007.

²De inhoud van de KNA kan worden geraadpleegd op www.sikb.nl.

locatie opgesteld. Hierin wordt beschreven of er archeologische resten aanwezig (kunnen) zijn in het plangebied, wat de potentiële aard en omvang hiervan is en of de voorgenomen werkzaamheden in het plangebied een bedreiging vormen voor het bodemarchief. Indien dit het geval is, wordt geadviseerd op welke wijze hiermee in het vervolgtraject van de plannen rekening dient te worden gehouden.

Inventariserend veldonderzoek

Het inventariserend veldonderzoek (IVO) dient ertoe het in het bureau-onderzoek voorgestelde verwachtingsmodel te verifiëren en met veldwaarnemingen te completeren. Het IVO bestaat uit drie stappen: verkennend, karterend en waarderend. Het verkennend onderzoek richt zich op de bodemopbouw en mogelijke bodemverstoringen die de archeologische trefkans kunnen beïnvloeden. Het karterend onderzoek stelt vast of er al dan niet archeologische waarden aanwezig zijn. Het waarderend onderzoek bepaalt de waarde van de archeologische resten.

1.5 Werkwijze

Bureau-onderzoek

Voor het bureau-onderzoek wordt bronnenmateriaal uit diverse disciplines geraadpleegd en geïntegreerd tot een archeologisch verwachtingsmodel. Op basis van geologische, geomorfologische en bodemkundige informatie wordt een beeld geschetst van de landschappelijke ontwikkeling van de omgeving van de onderzoekslocatie. Deze landschappelijke ontwikkeling geeft inzicht in de potentiële bewoonbaarheid van de locatie. Voor de beschrijving van de archeologische waarden wordt gebruik gemaakt van Archis2, de online archeologische database van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW) en de Archeologische Monumenten Kaart (AMK), en, indien van toepassing, van informatie over eerder gedaan onderzoek en archeologische waarnemingen. Naast deze informatie wordt, als deze voorhanden zijn, ook gebruik gemaakt van provinciale en gemeentelijke beleids- en verwachtingskaarten. Voor onderhavig onderzoek is gebruik gemaakt van de archeologische verwachtings- en beleidskaart van de gemeente Leerdam (Boshoven et al. 2009). De historische ontwikkeling wordt beschreven aan de hand van historisch-topografisch kaartmateriaal en historische bronnen. Hierbij wordt ook ingegaan op eventuele (sub)recente verstoringen die de archeologische verwachting beïnvloeden.

Inventariserend veldonderzoek

Het IVO is uitgevoerd als een karterend booronderzoek. De boringen zijn zoveel mogelijk in een grid van 25×20 meter geplaatst. Boring 4 is iets verplaatst ten opzichte van het grid omdat er ondoordringbare doornstruiken op de locatie aanwezig zijn. Boring 3 is door de ligging op een asfaltweg ook iets verplaatst. De positie van de boringen is ingemeten met behulp van GPS en meetlinten. De maai-veldhoogte is bepaald aan de hand van het Actueel Hoogte Bestand Nederland.³ In totaal zijn vijf boringen geplaatst tot een diepte van ten minste 200 cm –mv en

³www.ahn.nl.

maximaal 320 cm –mv. Door het aanwezige beddingzand was het niet mogelijk een boring tot 400 cm –mv door te zetten. Voor het boren is gebruik gemaakt van een edelmanboor met een diameter van 12 cm en een guts met een diameter van 3 cm. De bodemopbouw is beschreven volgens de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode (ASB). Het opgeboorde materiaal is in het veld doorzocht op de aanwezigheid van archeologische indicatoren zoals aardewerkfragmenten, houtskool, fosfaatvlekken, vuursteen, natuursteen, verbrand leem en bot.

2 Resultaten bureau-onderzoek

2.1 Bekende aardwetenschappelijke waarden

De onderzoekslocatie ligt in het rivierengebied. Het rivierengebied zoals dat nu aanwezig is, is grotendeels gevormd in het Holoceen (vanaf 10.000 jaar geleden).

De onderzoekslocatie ligt op de stroomgordel van de Linge. De Linge is actief geweest vanaf 2160 jaar geleden tot de afdamming bij Tiel in 1307 n. Chr. (Berendsen & Stouthamer 2001). Volgens de geomorfologische kaart (afb. 5) ligt de onderzoekslocatie op de oeverwal van de Linge (3K25). Het beddingzand wordt direct ten oosten van de Lingedijk tussen 1 en 2 m –mv verwacht (Cohen et al. 2009). In de omgeving van de onderzoekslocatie zijn een doorbraakwaaier (3G7) en een geul van meanderend afwateringsstelsel (2R11) aanwezig. Deze wielen behorende bij de dijkdoorbraken zijn ontstaan bij doorbraken in 1726, 1741 en 1809 (Harbers 1981). Alle afzettingen van de Linge worden gerekend tot de Formatie van Echteld.

Volgens de bodemkaart (afb. 6) zijn op de onderzoekslocatie kalkhoudende poldervaaggronden, gevormd in zware zavel en lichte klei (Rn95A-VI) aanwezig. Deze gronden komen voor op relatief hooggelegen stroomruggen. Poldervaaggronden zijn gerijpte gronden met een zwak ontwikkelde, vage, humushoudende bovengrond. De hydromorfe kenmerken –dat wil zeggen roest en grijze vlekken– beginnen ondieper dan 50 cm –mv. Een grondwatertrap van VI betekent dat de gemiddeld hoogste grondwaterstand tussen 60 en 80 cm –mv ligt en de gemiddeld laagste grondwaterstand tussen 160 en 200 cm –mv ligt (Harbers 1981). In de omgeving van de onderzoekslocatie zijn overslaggronden aanwezig.

2.2 Bekende archeologische waarden

Volgens Berendsen & Stouthamer (2001) zijn op de stroomgordel van de Linge archeologische resten vanaf de Vroege Middeleeuwen bekend.

Binnen een straal van 500 m van de onderzoekslocatie komt één waarneming voor; een bewoningsspoor van onbekende ouderdom (waarnemingsnr. 24.903; afb. 7).

Ongeveer 44 m ten noordwesten van de huidige locatie, aan de Kerkstraat 10–12 is door ARC bv een bureau-booronderzoek uitgevoerd (onderzoeksmeldingsnr. 27885). De onderzochte locatie ligt in de historische kern van Kedichem. De bovenste 0,5–0,9 m -mv bestaat uit een ophogings- of overslagpakket. Mogelijk is er sprake van een oude huisplaats. De oeverafzettingen gaan tussen 90 en 180 cm –mv over in komafzettingen. Er is een vervolgonderzoek geadviseerd (Thijs & Wullink 2008). Ongeveer 500 m ten noordwesten van de locatie is een booronderzoek uitgevoerd (onderzoeksmeldingsnr. 18.539). Er is geen vervolgonderzoek aanbevolen, de reden hiervoor staat niet in Archis2 vermeld. Ongeveer 517 m ten noordwesten van de locatie is een bureau-booronderzoek uitgevoerd (onderzoeksmeldingsnr. 7990). Er zijn overslagafzettingen aangetroffen, op Hollandveen

en afzettingen van Echteld. Er zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen, daarom is geen vervolgonderzoek geadviseerd.

2.3 Historische situatie en bouwhistorische waarden

De onderzoekslocatie ligt in de historische kern van Kedichem (afb. 8). Kedichem is rond het jaar 1000 gesticht door de heren van Arkel (Van der Aa 1839–1851). De nederzetting op de oever van de Linge diende als ontginningsbasis voor een deel van het achterliggend klei-op-veen- en veengebied, dat in hoofdzaak in stroken werd verkaveld.⁴

In 1832 was de onderzoekslocatie in gebruik als boomgaard (afb. 10). Volgens www.edugis.nl is de bebouwing ten noorden van de locatie in 1850 gerealiseerd. In 1900 zijn daar twee gebouwtjes aanwezig; de onderzoekslocatie zelf is in gebruik als erf (afb. 11). Volgens www.edugis.nl zijn de huidige schuren op de locatie in 1950 gerealiseerd.

De Lingedijk is een historische dijk en de Kerkstraat een historische weg (afb. 8). De maaiveldhoogte op de onderzoekslocatie varieert; mogelijk is er sprake van een ophogingspakket op de onderzoekslocatie.

2.4 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel

De archeologische trefkans in het rivierengebied hangt in hoge mate samen met de geologische opbouw van dit gebied, omdat de bewoning vóór de bedijkingen in de Late Middeleeuwen zich concentreerde op de relatief hooggelegen en daardoor droge delen. De onderzoekslocatie is gelegen op de stroomgordel van de Linge. Deze stroomgordel heeft op de gemeentelijke beleidsadvieskaart (afb. 8) een hoge archeologische trefkans. Volgens Berendsen & Stouthamer (2001) worden er op de stroomgordel van de Linge archeologische resten vanaf de Vroege Middeleeuwen aangetroffen.

Daarnaast ligt de onderzoekslocatie in de historische kern van Kedichem. Hier geldt een zeer hoge trefkans op archeologische resten en/of sporen uit de periode Middeleeuwen – Nieuwe Tijd (afb. 8). Mogelijk is er sprake van een ophogingspakket op de locatie.

De archeologische resten en/of sporen kunnen direct onder de bouwvoor aanwezig zijn. Afhankelijk van de grondwaterstand kunnen zowel organische resten zoals hout en bot als anorganische resten zoals (vuur)steen, aardewerk en mogelijk metaal bewaard zijn gebleven.

⁴<http://www.cultureelerfgoed.nl/sites/default/files/documenten/MIPrapporten/gemeentebesrijvingen/Leerdam.pdf>

Boring	Diepte (cm–mv)	Aard	Datering	Specificatie
2	50	natuursteen	indet.	
2	70	baksteen met specie	indet.	
4	40	baksteen	indet.	
4	55	aardewerk	Nieuwe Tijd	roodbakkend, loodglazuur
4	170	concretie	indet.	
5	50	aardewerk	Nieuwe Tijd, XIX-XX	roodbakkend, bloempot
5	50	aardewerk	Nieuwe Tijd, XVIII-XX	roodbakkend, loodglazuur
5	50	aardewerk	Nieuwe Tijd, XIX-XX	industrieel wit
6	80	natuursteen	indet.	

Tabel 1. Aangetroffen vondstmateriaal op de onderzoekslocatie. Indet. betekent indetermineerbaar.

3 Resultaten inventariserend veldonderzoek

Tijdens het karterend booronderzoek zijn op de onderzoekslocatie in totaal vijf boringen gezet tot een minimale diepte van 200 cm –mv en een maximale diepte van 320 cm –mv. Boring 1 is vervallen omdat deze op het talud van de dijk gesitueerd is. De locatie van de boringen is weergegeven in afbeelding 12. De resultaten van het onderzoek zijn weergegeven in bijlage 1. Door het aanwezig beddingzand was het niet mogelijk een boring door te zetten tot 400 cm –mv.

Op de onderzoekslocatie zijn oeverafzettingen van de Linge aangetroffen. Deze bestaan uit sterk tot uiterst siltig zand, zandige klei en sterk tot uiterst siltig zand. In de klei zijn zandlaagjes aanwezig en in het zand zijn kleilaagjes aanwezig. Het beddingzand, dat bestaat uit zwak tot matig siltig zand, is vanaf 200 à 280 cm –mv aangetroffen (boring 2, 3 en 6).

De bodem op de onderzoekslocatie is tot 110 à 170 cm –mv vergraven. Het vergraven pakket is heterogeen van kleur, bevat veel baksteen, puin en plaatselijk ook steenkool, grind, plastic en recent glas. Ook is aardewerk uit de Nieuwe Tijd aangetroffen (zie tabel 1). De vondsten zijn bestudeerd en gedetermineerd door drs. J. Schoneveld van ARC bv. Na bestudering is het materiaal afgestoten en niet gedeponneerd. In boring 4 zijn in het vergraven pakket fosfaatvlekken waargenomen, in boring 5 ook onder het vergraven pakket. In boring 6 zijn aan de basis van het vergraven pakket veel plantenresten aangetroffen.

Onder het vergraven pakket zijn oeverafzettingen van de Linge aangetroffen. Daar waar sprake is van grondwaterfluctuaties komen roestvlekken voor; de Cg-horizont. Waar geen roestvlekken voorkomen is sprake van de C-horizont.

4 Conclusies en aanbevelingen

Op de onderzoekslocatie zijn oever- en beddingafzettingen van de Linge aanwezig. De bodem op de onderzoekslocatie is recent tot 110 à 170 cm –mv vergraven. Er zijn geen indicatoren ouder dan Nieuwe Tijd aangetroffen.

Omdat tijdens het karterende onderzoek geen indicatoren ouder dan Nieuwe Tijd zijn aangetroffen en de geplande verstoringsdiepte binnen het reeds verstoorde pakket blijft, wordt geen vervolgonderzoek geadviseerd.

Het is aan de bevoegde overheid, de gemeente Leerdam, om de locatie definitief vrij te geven. De archeologische meldingsplicht blijft hoe dan ook van kracht. Wanneer tijdens de graafwerkzaamheden archeologische sporen of resten worden aangetroffen, dan dient dit, conform art. 53 van de Wamz, direct te worden gemeld bij de bevoegde overheid.

Als er vanuit de bevoegde overheid geen op- of aanmerkingen op de rapportage komen, dan kan deze versie als de definitieve worden beschouwd.

5 Samenvatting

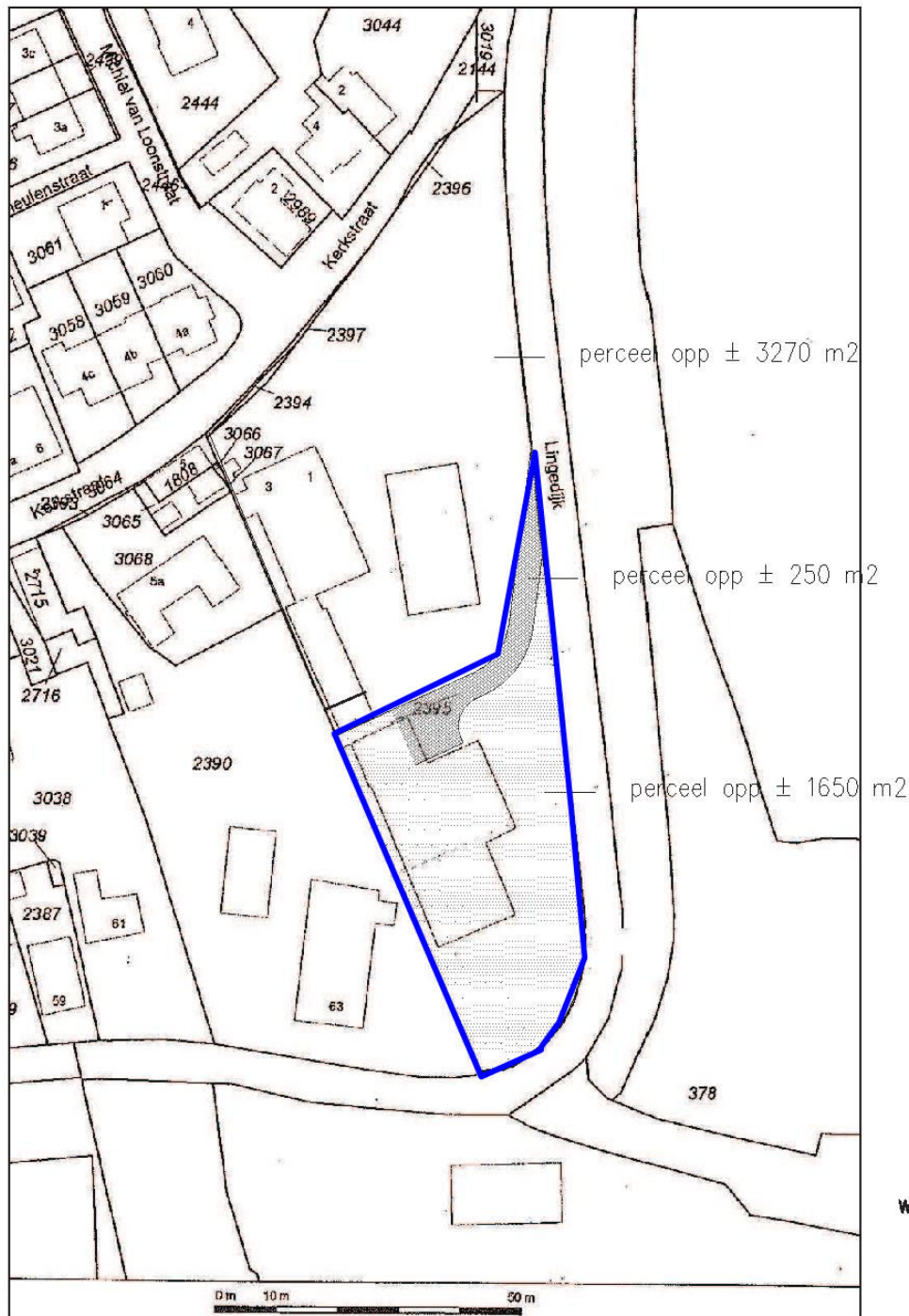
In opdracht van Bouwkundig Tekenburo D. van Ballegooij heeft ARC bv een bureau-onderzoek en karterend booronderzoek uitgevoerd aan de Kerkstraat 1-3 te Kedichem. Aanleiding voor het onderzoek vormt een bestemmingsplanprocedure. Het gecombineerde onderzoek heeft tot doel om de archeologische verwachting in kaart te brengen, deze te verfijnen door middel van veldwaarnemingen, en zo tot een advies te komen met betrekking tot eventuele vervolgstappen in de AMZ-cyclus.

De bodem is recent tot 110 à 170 cm –mv vergraven en de nieuwbouw vindt in het verstoorde pakket plaats.

Geadviseerd is om de onderzoekslocatie vrij te geven.

Literatuur

- Aa, A.J. van der, 1839–1851. *Aardrijkskundig woordenboek der Nederlanden, bijeengebragt door A.J. van der Aa, onder medewerking van eenige Vaderlandsche Geleerden*. Gorinchem.
- Berendsen, H.J.A., 2004. *De vorming van het land*. Assen (Fysische geografie van Nederland). 4e, geheel herziene druk.
- Berendsen, H.J.A. & E. Stouthamer, 2001. *Palaeogeographic development of the Rhine-Meuse delta, The Netherlands*. Assen.
- Boshoven, E.H., A. Buesink, H.M.M. Geerts, J.S. Krist, L.A. Tebbens & J.M.J. Willems, 2009. *Regio Alblasserwaard en Vijfheerenlanden, Een archeologische inventarisatie, verwachtings- en beleidskaart*. Deventer (BAAC-rapport V-08.0185).
- Brandt, R.W. et al. (red.), 1992. *ARCHIS. Archeologisch Basis Register, versie 1.0*. Amersfoort.
- Cohen, K.M., E. Stouthamer, W.Z. Hoek, H.J.A. Berendsen, H.F.J. Kempen et al., 2009. *Zand in banen - Zanddiepte kaarten van het Rivierengebied en het IJsseldal in de provincies Gelderland en Overijssel*. Arnhem.
- Harbers, P., 1981. *Toelichting bij kaartblad 38 Oost Gorinchem*. Wageningen (Bodemkaart van Nederland Schaal 1 : 50 000).
- Mulder, E.F.J. de, M. C. Geluk, I.L. Ritsema, W. E. Westerhoff & T. E. Wong, 2003. *De ondergrond van Nederland*. Groningen/Houten.
- Thijs, W.J.F. & A.J. Wullink, 2008. *Een archeologisch bureau-onderzoek en inventariserend veldonderzoek door middel van boringen op het terrein achter Kerkstraat 10-12 te Kedichem, gemeente Leerdam (Z.-H.)*. Geldermalsen (ARC-Rapporten 2008-51).

D. van Ballegooij B.V.
 Bouwkundig Tekenburo

benaming: Situatie verkavel project Kerkstraat 1-3 Kedichem

opdrachtgever:

datum: 01-03-12

gew:

werk: voorstel 2

schaal: 1:1000

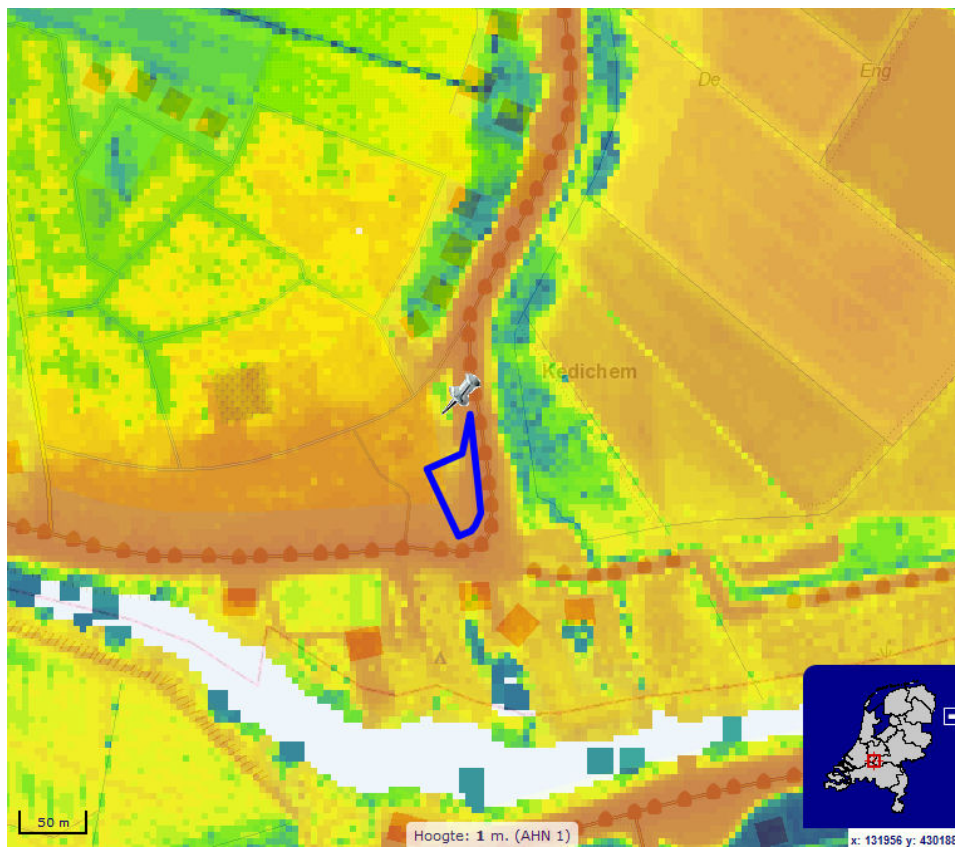
get:

form:

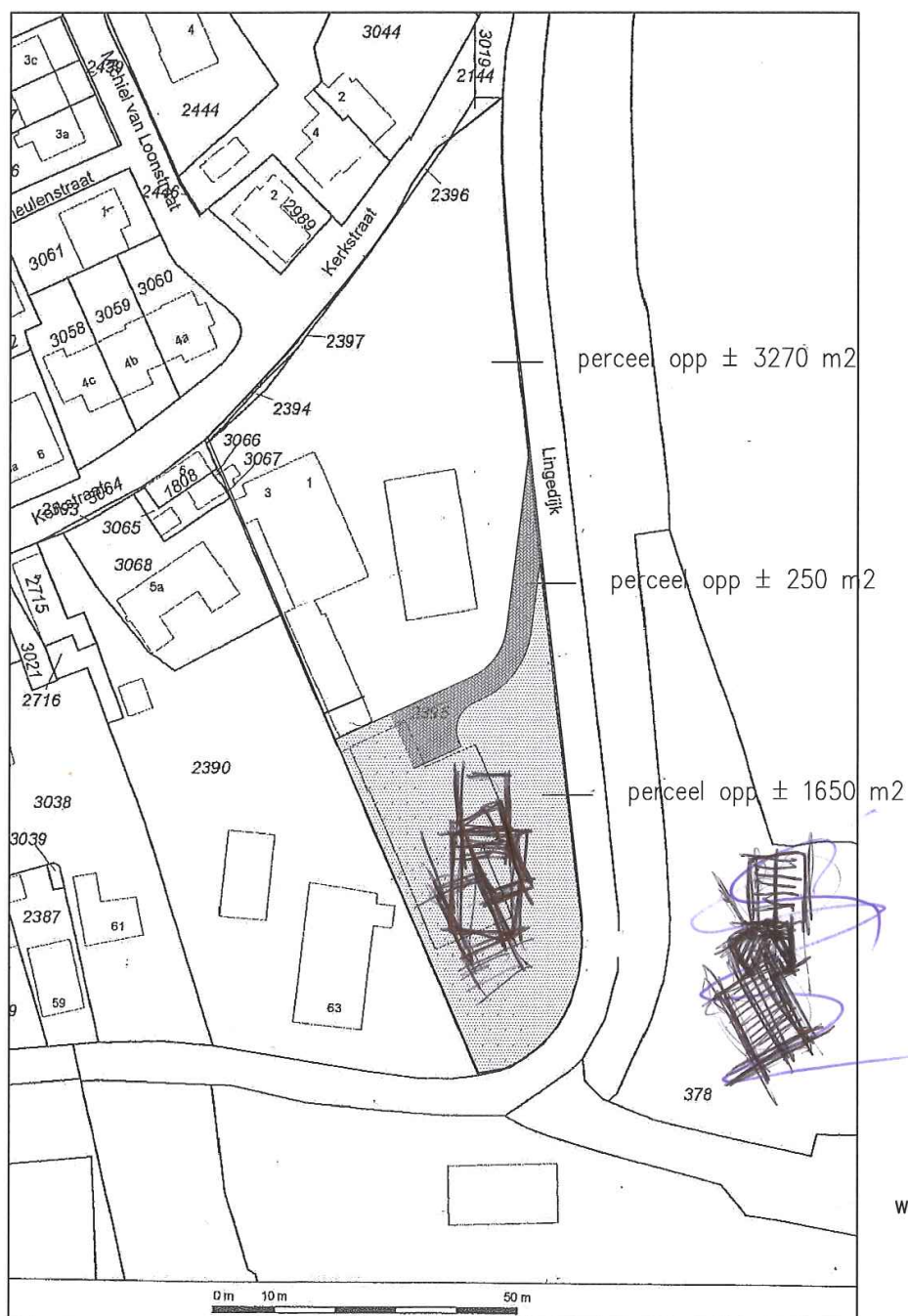
blad: SIT.

Koningsstraat 7 4175 AE HAAFTEN tel. 0418 - 592138 fax. 0418 - 592437

Afbeelding 2. Ligging van de onderzoekslocatie (blauw omlijnd) op een kadastrale kaart. Bron: Bouwkundig Tekenburo D. van Ballegooij

Afbeelding 3. Hoogtekaart van de onderzoekslocatie (blauw omlijnd) en omgeving. Oranje is hoog en blauw is laag. Bron: www.ahn.nl.

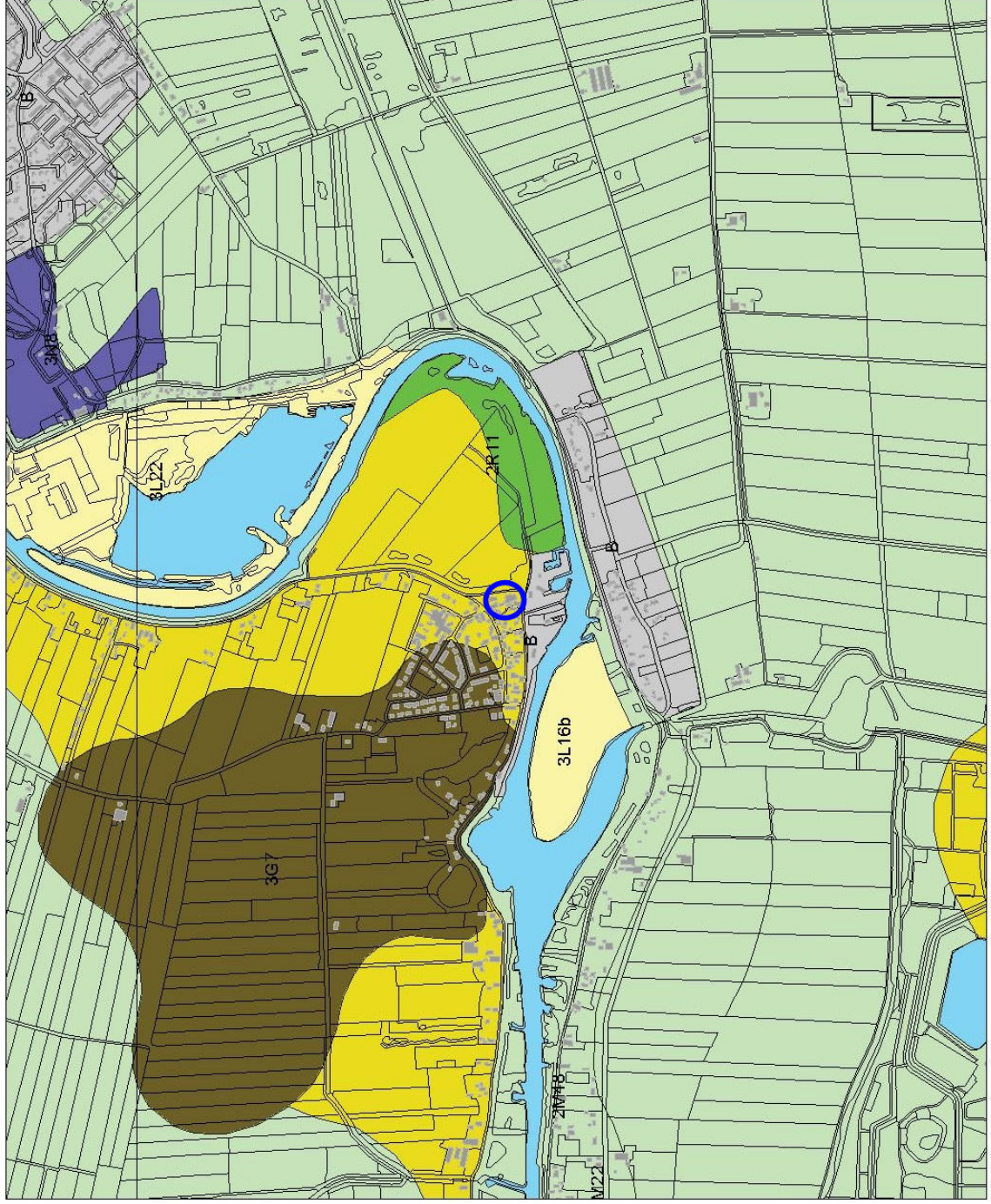

benaming: Situatie verkavel project Kerkstraat 1-3 Kedichem			
opdrachtgever: _____			
datum: 01-03-12		gew: _____	werk: voorstel 2
schaal: 1:1000		get: _____	form: _____
		blad: SIT.	
Koningsstraat 7 4175 AE HAAFTEN tel. 0418 - 592138 fax. 0418 - 592437			

Afbeelding 4. Geschetste ligging van de nieuwbouw; twee opties zijn weergegeven in het grijze vlak. Bron: Bouwkundig Tekenburg D. van Ballegooij

10-07-2012

133746 / 431642

130155 / 428708

Afbeelding 5. Geomorfologische kaart van de onderzoekslocatie (blauw cirkeld) en omgeving. Bron: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed/Archis II.

Legenda

- HUIZEN
- TOP10 (c)TDN
- GEOMORFOLOGIE ((c)Alterra)
 - Wanden
 - Hoge heuvels en ruggen
 - Terpen
 - Hoge duinen
 - Plateaus
 - Terrassen
 - Plateau-achtige vormen
 - Waaivormige glooiingen
 - Niet-waaivormige glooiingen
 - Lage ruggen en heuvels
 - Weivingen
 - Vlakten
 - Laagten
 - Ondiepe dalen
 - Matig diepe dalen
 - Diepe dalen
 - Water
 - Bebouwing
 - Overig (Dijken etc)

0 500 m

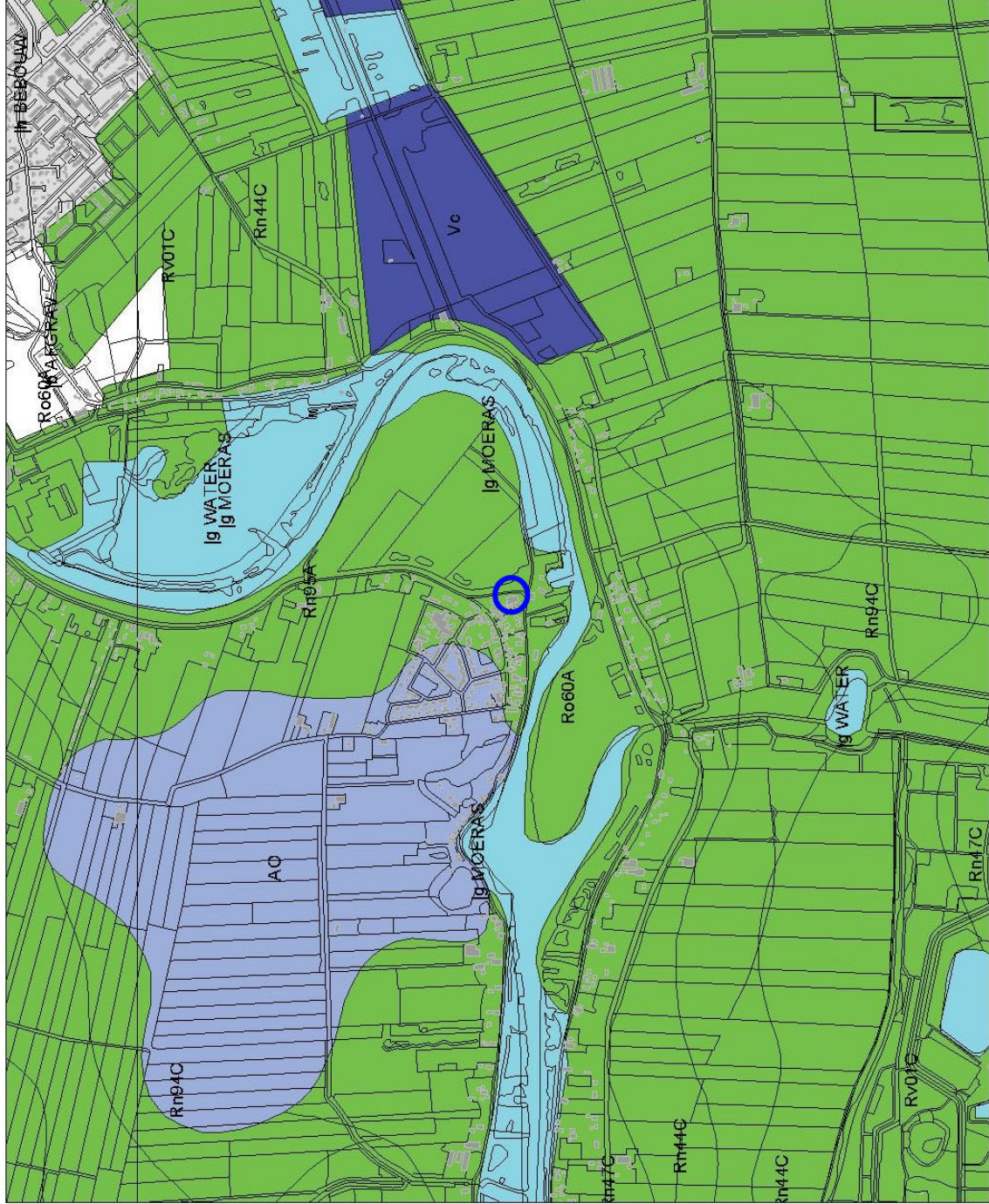
Archis2

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Altena van Ondernij. Cultuur en
Wetenschap

10-07-2012

133746 / 431642

Legenda

- HUIZEN
- TOP10 ((c)TDN)
- BODEM ((c)Allerra)
 - Associaties
 - Brikgronden
 - Bebouwing
 - Dijk, bovenlandstrook
 - Dikke eedgronden
 - Fluviatile afz ouder pleistoceen
 - Groeve, gegraven, mijnstort
 - Kalksteenververingsgronden
 - Oude rivierkleigronden
 - Overige oude kleigronden
 - Ondlepe keileemgronden
 - Leemgronden
 - Zeekeleigronden
 - Mariene afz ouder pleistoceen
 - Niet-gerijpte minerale gronden
 - Oude bewoningsplaatsen
 - Rivierkleigronden
 - Kalk lutum arme gronden
 - Veegronden
 - Moerige gronden
 - Water, moeras
 - Podzolgronden
 - Kalkloze zandgronden
 - Kalkhoudende zandgronden

Archis2

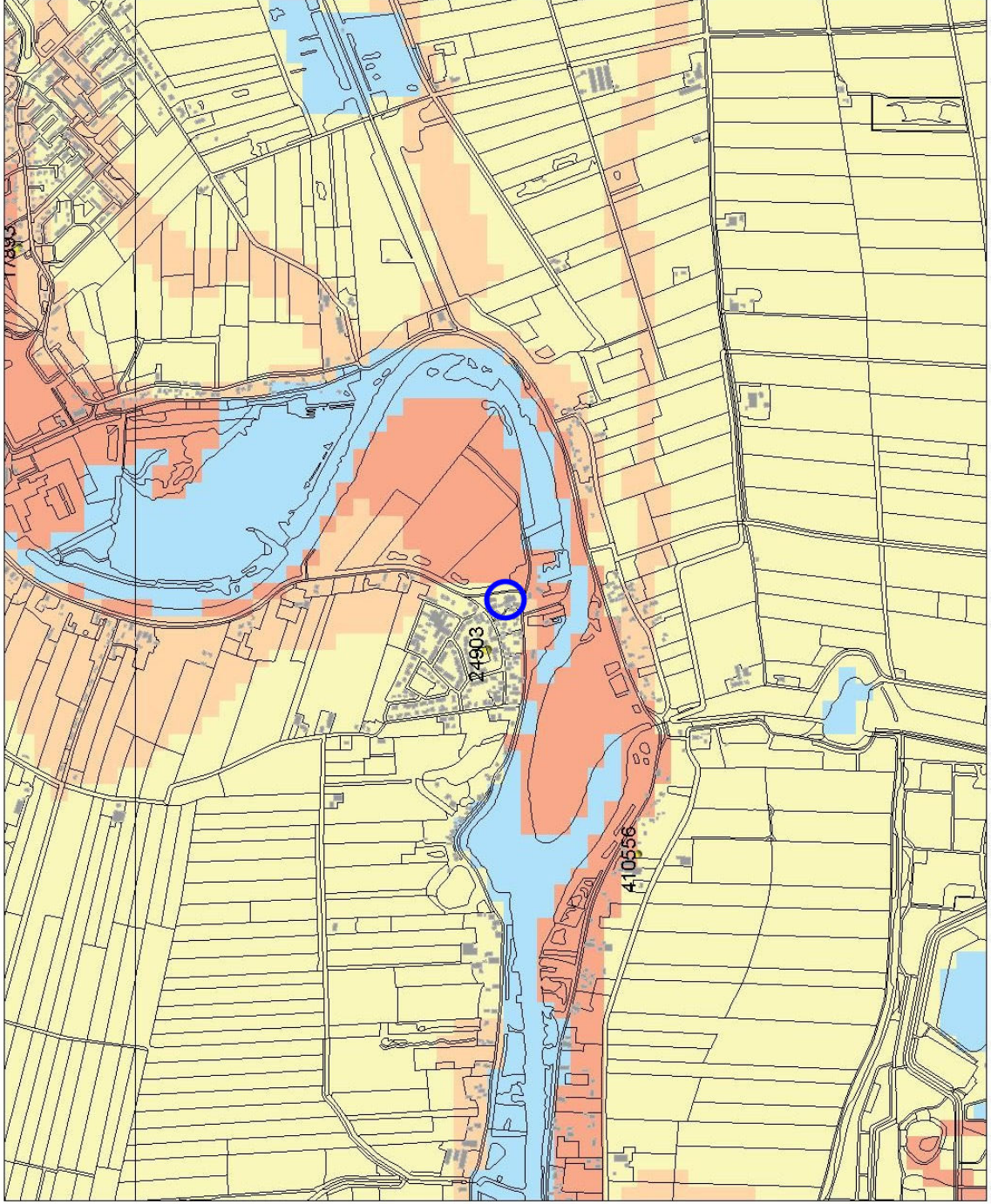
Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
 Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
 Wetenschap

130155 / 428708

Abbeelding 6. Bodemkaart van de onderzoekslocatie (blauw omcirkeld) en omgeving. Bron: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed/Archis II.

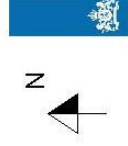
10-07-2012

133746 / 431642

Legenda

- HUIZEN
- TOP10 (©JTDN)
- WAARNEMINGEN
- MONUMENTEN
 - archeologische betekenis
 - archeologische waarde
 - hoge archeologische waarde
 - zeer hoge archeologische waarde
 - zeer hoge arch waarde, beschermd
- IKAW
 - zeer lage treftkans
 - lage treftkans
 - middel-hoge treftkans
 - hoge treftkans
 - lage treftkans (water)
 - middel-hoge treftkans (water)
 - hoge treftkans (water)
 - water
 - niet gekarteerd

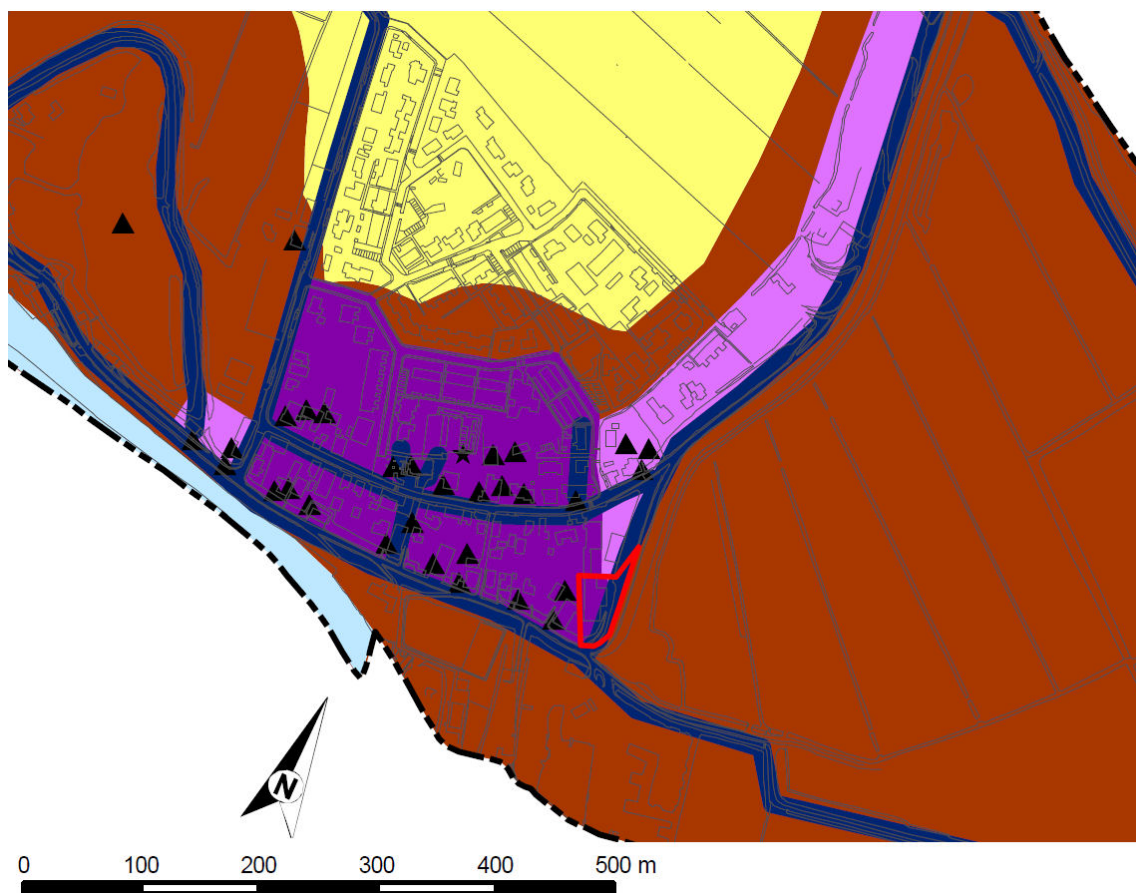

Archis2

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

130155 / 428708

Afbeelding 7. Archeologische waarden op de onderzoekslocatie (blauw omcirkeld) en in de omgeving. Bron: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed/Archis II.

Afbeelding 8. Archeologische waarden op en in de omgeving van de onderzoekslocatie (rood omlijnd) volgens de gemeentelijke beleidsadvieskaart. Voor de legenda zie afb. 9. Bron: Boshoven et al. (2009).

**Archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart
Gemeente Leerdam**

LEGENDA

Archeologische waarden

- archeologisch rijksmonument
- terreinen met een bepaalde archeologische waarde (overige AMK-terreinen)
- (potentieel) gem. archeologisch monument

Archeologische verwachting

specifieke verwachting voor late middeleeuwen en nieuwe tijd

- zeer hoge verwachting voor late middeleeuwen en nieuwe tijd
- middelmatige verwachting voor late middeleeuwen en nieuwe tijd

zeer hoge verwachting

- zeer hoge verwachting

hoge verwachting

- hoge verwachting aan of nabij het oppervlak
- hoge verwachting tussen 1,5 en 5 meter beneden maaiveld
- hoge verwachting dieper dan 1,5 m beneden maaiveld
- hoge verwachting dieper dan 5 meter beneden maaiveld

middelmatige verwachting

- middelmatige verwachting

lage verwachting

-

- voor overlappende zones geldt dat de doorlopende lijnen in het raster de bovenliggende laag vormen

Overig

- archeologische vondstlocatie met contour
- historisch element
- historische dijk / kade / weg
- gemeentegrens
- topografie (beeldrecht: Topografische Dienst)
- water

Beleidsadvies

Geen enkele bodemverstorende activiteiten toegestaan. Behoud in situ is uitgangspunt. Alle bodemverstorende activiteiten zijn vergunningsplichtig (aanvraag bij RCE)

Streven naar behoud in situ. Indien dat niet mogelijk is dient archeologisch onderzoek plaats te vinden. Ingrepen met een oppervlakte kleiner dan 30 m² of tot 30 cm beneden maaiveld zijn vrijgesteld van onderzoek

Streven naar behoud in situ. Indien dat niet mogelijk is dient archeologisch onderzoek plaats te vinden. Ingrepen met een oppervlakte groter dan 30 m² of tot 30 cm beneden maaiveld zijn vrijgesteld van onderzoek

Bij ingrepen groter dan of gelijk aan 30 m² en dieper dan 30 cm is archeologisch onderzoek noodzakelijk

Bij ingrepen groter dan of gelijk aan 100 m² en dieper dan 30 cm is archeologisch onderzoek noodzakelijk

Bij ingrepen groter dan of gelijk aan 50 m² en dieper dan 30 cm is archeologisch onderzoek noodzakelijk

Bij ingrepen groter dan of gelijk aan 250 m² en dieper dan 30 cm is archeologisch onderzoek noodzakelijk

Bij ingrepen groter dan of gelijk aan 250 m² en dieper dan 150 cm is archeologisch onderzoek noodzakelijk

Bij ingrepen groter dan of gelijk aan 250 m² en dieper dan 150 cm is archeologisch onderzoek noodzakelijk

Bij ingrepen groter dan of gelijk aan 250 m² en dieper dan 500 cm is archeologisch onderzoek noodzakelijk

Bij ingrepen groter dan of gelijk aan 500 m² en dieper dan 30 cm is archeologisch onderzoek noodzakelijk

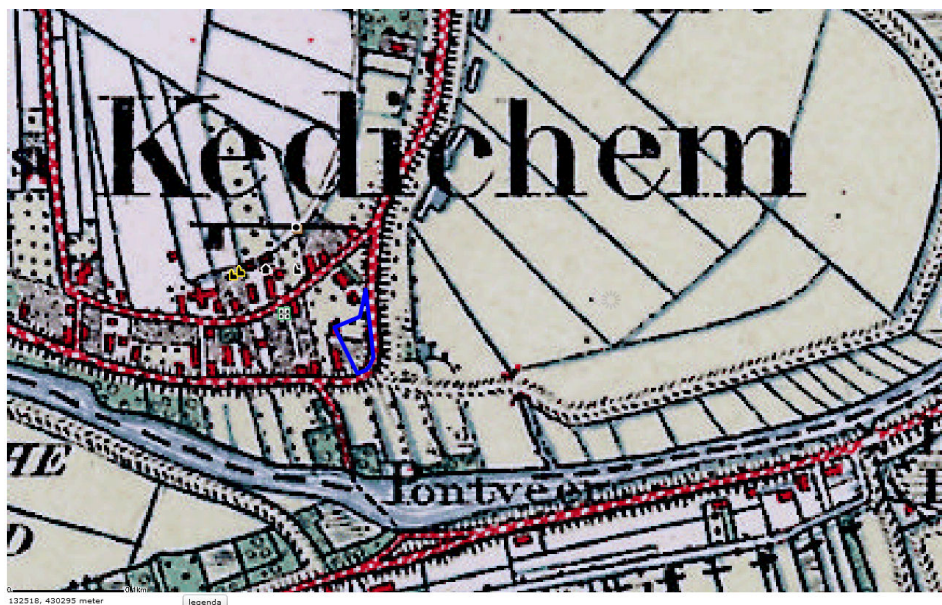
Bij ingrepen groter dan of gelijk aan 10000 m² en dieper dan 30 cm is archeologisch onderzoek noodzakelijk

Binnen 50 m van een vondstlocatie (zie contour) is archeologisch vervolgonderzoek noodzakelijk bij ingrepen groter dan of gelijk aan 50 m² en dieper dan 30 cm.

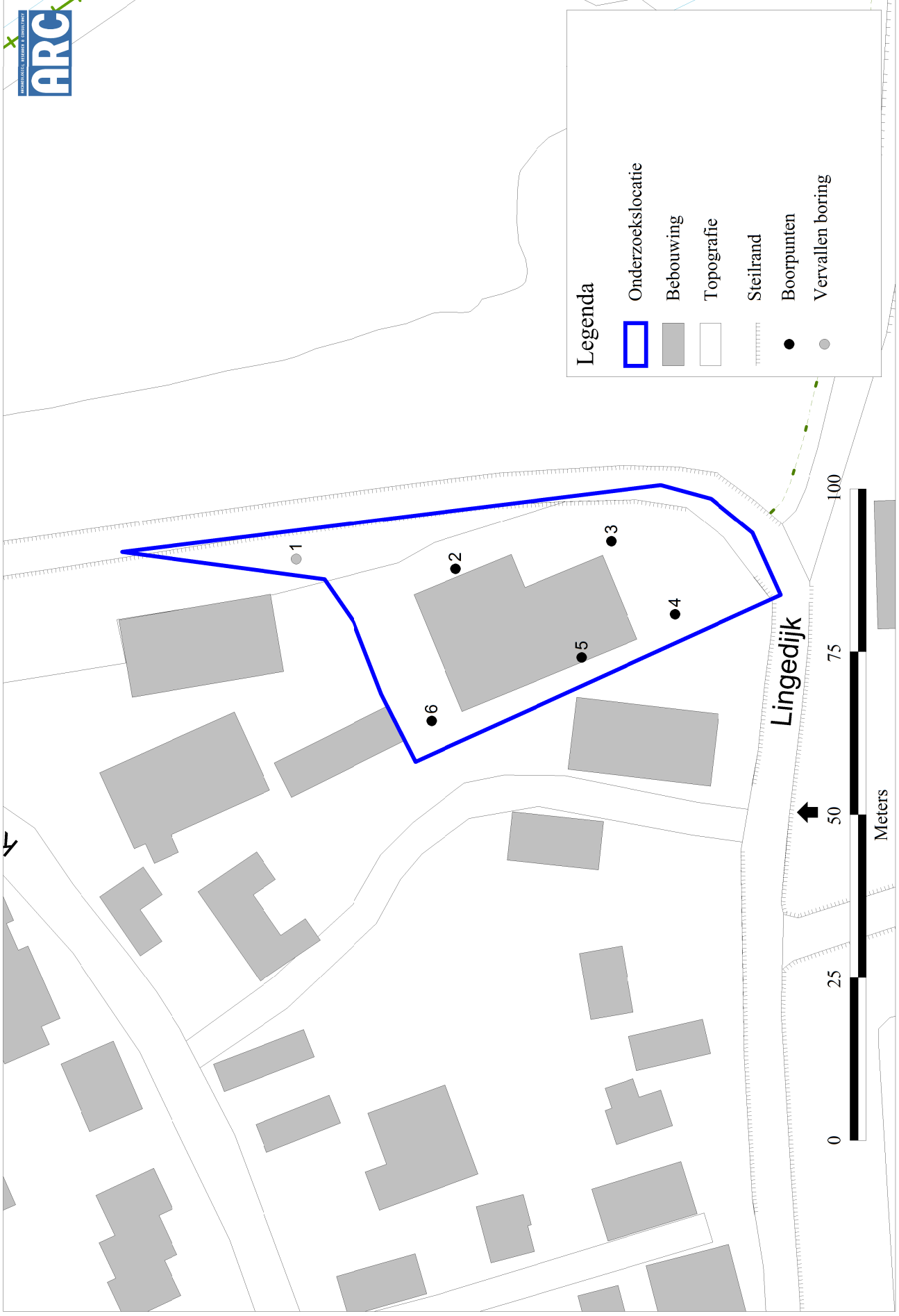
Afbeelding 9. Legenda van de gemeentelijke beleidsadvieskaart. Bron: Boshoven et al. (2009).

Afbeelding 10. De onderzoekslocatie (blauw omlijnd) op een kadastrale kaart uit 1832. Bron: www.watwaswaar.nl.

Afbeelding 11. De onderzoekslocatie (blauw omlijnd) op een historisch topografische kaart uit 1900. Bron: www.kich.nl.

Afbeelding 12. De ligging van de boorpunten op de onderzoekslocatie. Boring 1 is vervallen omdat deze op het talud van de dijk ligt. © Topografische ondergrond: Topografische Dienst, Emmen, 2007–2009.

Bijlage 1 Boorstaten

Locatiebepaling	gemeten, GPS
Referentievlak	Normaal Amsterdams Peil
Maaiveldhoogtebepaling	geschat, actueel hoogtebestand
Nauwkeurigheid maaiveldhoogte	10 cm

De volgende afkortingen worden in de boorstaten gebruikt.

grondsoort (onderdeel lithologie)		z3	sterk zandig
K	klei		
V	veen		grind (onderdeel van lithologie)
Z	zand	g1	zwak grindig
		g2	matig grindig
		g3	sterk grindig
bijmengsel (onderdeel lithologie)			
k3	sterk kleiig		
s1	zwak siltig		humus (onderdeel lithologie)
s2	matig siltig	h1	zwak humeus
s3	sterk siltig		
s4	uiterst siltig		
z1	zwak zandig		

boring 1 RD-X: 131.964 RD-Y: 430.166 Maaiveld: 3,10.
vervalt

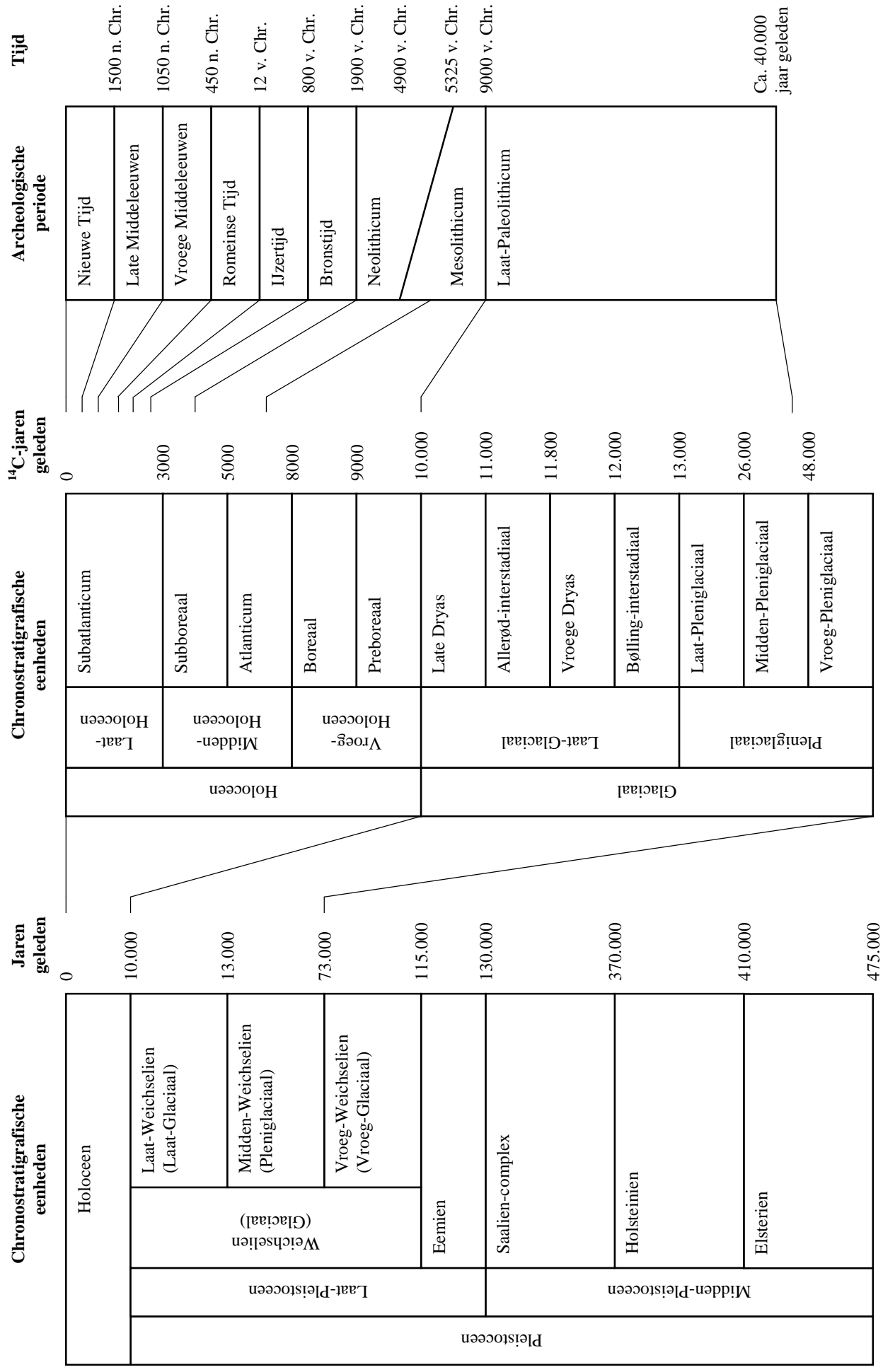
boring 2 RD-X: 131.963 RD-Y: 430.142 Maaiveld: 2,60. Boormethode: edelmanboring, guts.

diepte	lithologie	kleur	grens	
10	Ks3	donker bruingrijs	scherp	<i>Archeologische indicatoren:</i> baksteen, spoor. <i>Bodemkundige interpretaties:</i> bouwvoor.
90	Ks3	grijsbruin	geleidelijk	<i>Vlekken:</i> matig gevlekt, donker grijs. <i>Archeologische indicatoren:</i> baksteen, spoor. <i>Opmerkingen:</i> roestvlk; grindjes; wit puin, natuursteen.
110	Ks4	grijsbruin	geleidelijk	<i>Archeologische indicatoren:</i> baksteen, spoor. <i>Bodemkundige interpretaties:</i> vergraven. <i>Opmerkingen:</i> grindjes vergr. tot hier.
180	Ks4	licht bruingrijs	geleidelijk	<i>Bodemhorizont:</i> C, gley. <i>Vlekken:</i> matig gevlekt, oranje.
200	Kz1	grijs	geleidelijk	<i>Bodemhorizont:</i> C, gley. <i>Vlekken:</i> matig gevlekt, oranje.
210	Zs3	grijs	geleidelijk	<i>Bodemhorizont:</i> C, gley. <i>Vlekken:</i> matig gevlekt, oranje.
220	Zs1	grijs	gestaakt	<i>Bodemhorizont:</i> C, gley.

boring 3 <i>RD-X: 131.966 RD-Y: 430.117 Maaiveld: 2,40. Boormethode: edelmanboring, guts.</i>			
<i>diepte lithologie</i>	<i>kleur</i>	<i>grens</i>	
40 Ks4g1	donker bruingrijs	scherp	<i>Archeologische indicatoren:</i> baksteen, spoor. <i>Bodemkundige interpretaties:</i> bouwvoor. <i>Opmerkingen:</i> helling nst weg; steenkool; wit puin.
140 Ks4	grijsbruin	scherp	<i>Vlekken:</i> sterk gevlekt, donker grijs. <i>Archeologische indicatoren:</i> baksteen, weinig. <i>Bodemkundige interpretaties:</i> vergraven. <i>Opmerkingen:</i> zw plr, rommelig, houtskool roestvlk; steenkool, wit puin.
170 Kz1	grijs	geleidelijk	<i>Bodemhorizont:</i> C, gley. <i>Vlekken:</i> matig gevlekt, oranje.
200 Zs4	grijs	geleidelijk	<i>Bodemhorizont:</i> C, gley. <i>Vlekken:</i> matig gevlekt, oranje.
220 Zs3	grijs	geleidelijk	<i>Vlekken:</i> matig gevlekt, oranje.
245 Ks4	grijs	geleidelijk	<i>Vlekken:</i> matig gevlekt, oranje. <i>Sublagen:</i> zandlagen.
260 Kz3	grijs	geleidelijk	<i>Vlekken:</i> matig gevlekt, oranje.
280 Zs3	grijs	geleidelijk	<i>Sublagen:</i> kleilagen.
310 Zs2	grijs	geleidelijk	<i>Vlekken:</i> matig gevlekt, oranje.
320 Zs1	grijs	gestaakt	<i>Opmerkingen:</i> geen monster; zand.
boring 4 <i>RD-X: 131.956 RD-Y: 430.108 Maaiveld: 2,30. Boormethode: edelmanboring, guts.</i>			
<i>diepte lithologie</i>	<i>kleur</i>	<i>grens</i>	
60 Ks4	donker bruingrijs	scherp	<i>Archeologische indicatoren:</i> baksteen, weinig. <i>Opmerkingen:</i> geelgl aw NT op 55cm, rommelig.
100 Ks4	grijsbruin	scherp	<i>Vlekken:</i> sterk gevlekt, donker grijs. <i>Archeologische indicatoren:</i> baksteen, weinig. <i>Bodemkundige interpretaties:</i> vergraven. <i>Opmerkingen:</i> rommelig.
120 Zs4	grijsbruin	scherp	<i>Vlekken:</i> matig gevlekt, donker grijs. <i>Archeologische indicatoren:</i> fosfaatvlekken. <i>Opmerkingen:</i> bst1 houtskool;.
150 Zs3	grijs	geleidelijk	<i>Vlekken:</i> sterk gevlekt, oranje. <i>Archeologische indicatoren:</i> baksteen, spoor. <i>Opmerkingen:</i> do gr vlk;.
160 Kz3	grijs	geleidelijk	<i>Vlekken:</i> sterk gevlekt, oranje. <i>Opmerkingen:</i> rommelig do gr vlk.
170 Zs3	grijs	scherp	<i>Vlekken:</i> sterk gevlekt, donker grijs. <i>Archeologische indicatoren:</i> fosfaatvlekken. <i>Opmerkingen:</i> concretie op 170.
200 Zs3	grijs	beëindigd	<i>Bodemhorizont:</i> C. <i>Opmerkingen:</i> niet rommelig.
boring 5 <i>RD-X: 131.949 RD-Y: 430.122 Maaiveld: 2,00. Boormethode: edelmanboring, guts.</i>			
<i>diepte lithologie</i>	<i>kleur</i>	<i>grens</i>	
40 Kz3h1g1	donker grijs	scherp	<i>Archeologische indicatoren:</i> aardewerk. <i>Bodemkundige interpretaties:</i> vergraven. <i>Opmerkingen:</i> 2z rglz aw NT; glas; plastic rommelig heel veel bst.
90 Ks3	bruingrijs	scherp	<i>Archeologische indicatoren:</i> baksteen, weinig. <i>Bodemkundige interpretaties:</i> vergraven. <i>Opmerkingen:</i> steenkool; rommelig wit porselein +geglz aw op 50cm.
120 Ks4	grijsbruin	scherp	<i>Vlekken:</i> matig gevlekt, donker grijs. <i>Archeologische indicatoren:</i> baksteen, spoor. <i>Opmerkingen:</i> fosfaatvlekken.
130 Kz3	grijsbruin	geleidelijk	<i>Bodemhorizont:</i> C. <i>Vlekken:</i> matig gevlekt, oranje. <i>Archeologische indicatoren:</i> fosfaatvlekken.
140 Ks4	grijsbruin	geleidelijk	<i>Bodemhorizont:</i> C. <i>Archeologische indicatoren:</i> fosfaatvlekken.
160 Zs3	grijs	geleidelijk	<i>Archeologische indicatoren:</i> fosfaatvlekken.
170 Ks4	grijs	geleidelijk	<i>Vlekken:</i> matig gevlekt, oranje.
195 Ks3	grijs	scherp	<i>Plantenresten:</i> veel. <i>Opmerkingen:</i> hum vlk.
200 Vk3	grijs	beëindigd	<i>Plantenresten:</i> veel.

boring 6 RD-X: 131.939 RD-Y: 430.145 Maaiveld: 1,90. Boormethode: edelmanboring, guts.

<i>diepte lithologie</i>	<i>kleur</i>	<i>grens</i>	
30 Kz3g3	donker grijs	scherp	<i>Archeologische indicatoren:</i> baksteen, spoor. <i>Bodemkundige interpretaties:</i> bouwvoor. <i>Opmerkingen:</i> steenkool; grindpad.
55 Ks4g2	donker bruingrijs	scherp	<i>Vlekken:</i> sterk gevlekt, donker grijs. <i>Archeologische indicatoren:</i> baksteen, spoor. <i>Bodemkundige interpretaties:</i> vergraven. <i>Opmerkingen:</i> rommelig; steenkool; veel puin.
80 Ks4g1	bruingrijs	scherp	<i>Plantenresten:</i> veel. <i>Archeologische indicatoren:</i> baksteen, spoor. <i>Bodemkundige interpretaties:</i> vergraven. <i>Opmerkingen:</i> steenkool, natuursteen, rommelig puin.
110 Vk3	grijs	scherp	<i>Plantenresten:</i> veel. <i>Bodemkundige interpretaties:</i> vergraven. <i>Opmerkingen:</i> plr gelig rommelig.
120 Zs4	donker grijs	scherp	<i>Plantenresten:</i> weinig.
140 Zs4	grijs	geleidelijk	<i>Bodemhorizont:</i> C. <i>Opmerkingen:</i> hum laagjes.
150 Zs2	grijs	geleidelijk	
200 Ks4	grijs	beëindigd	<i>Bodemhorizont:</i> C. <i>Sublagen:</i> zandlagen. <i>Opmerkingen:</i> hum laagjes.
240 Zs2	grijs	geleidelijk	<i>Bodemhorizont:</i> C. <i>Sublagen:</i> kleilagen.
250 Zs2	grijs	geleidelijk	
280 Zs1	grijs	gestaakt	<i>Bodemhorizont:</i> C.

Bijlage 2. Een overzicht van geologische (chronostratigrafische) en archeologische periodes. Door: A.J. Wullink. Gebaseerd op: Brandt et al. 1992; De Mulder et al. 2003; Berendsen 2004.